

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE MAŇA NA ROKY 2024-2030

Maňa, 2023

ÚVOD **3**

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB **4**

1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov 5

1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu 11

2 ANALYTICKÁ ČASŤ **13**

2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti 13

2.1.1 Demografia obce 13

2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci 17

2.2.1 Školstvo 17

2.2.2 Zdravotníctvo 18

2.2.3 Služby v obci 18

2.2.4 Znevýhodnené skupiny 20

2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci 25

2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov 27

2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti 30

3 STRATEGICKÁ ČASŤ **32**

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb **32**

3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb 32

3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb 37

3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb 37

ZÁVER **39**

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY **40**

ÚVOD

Sociálne služby sú primárne cielené na podporu začleňovania ľudí do spoločnosti, zaistenie sociálnej súdržnosti a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti obyvateľov. Pre slovenskú ekonomiku sú v súčasnosti charakteristické najmä nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v domácom a komunitnom prostredí, potreba zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb, ako aj rozvoj ich kvality. Keďže zodpovednosť za túto oblasť je decentralizovaná, dostáva samospráva významné úlohy pri zabezpečovaní tejto oblasti.

Súčasná sociálna situácia niektorých skupín nie je vyhovujúca, v dôsledku čoho sa obec Maňa zamerala na aktualizáciu strategického rozvojového dokumentu, ktorý by určil smerovanie obce v tejto oblasti a zabezpečil dobre fungujúcu sociálnu sieť na území obce, z ktorej by profitovala nielen obec samotná, ale aj širšie okolie obce, regiónu.

Obec Maňa si uvedomuje významné postavenie sociálnej oblasti a chápe sociálne služby ako súčasť verejných politík, kde sa presadzuje predovšetkým ľudský rozmer a dôraz na potreby a preferencie ich prijímateľov.

Aj v obci Maňa sa nachádzajú občania, ktorí sú v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, pričom majú právo si uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti, založený na nediskriminačnom princípe. V obci sa tiež nachádzajú znevýhodnené skupiny osôb, ktoré v porovnaní s majoritným obyvateľstvom nemajú rovnakú štartovaciu čiaru, pričom obec sa snaží tieto rozdiely poskytovaním sociálnych služieb eliminovať.

Obec Maňa sa usiluje o zabezpečenie dôstojného života pre všetkých obyvateľov obce, s čím pomáha aj komunitné plánovanie. Obec sa rozhodla pre vypracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce pre obdobie rokov 2024-2030, ktorý preskúma potreby a požiadavky obyvateľov obce v tejto oblasti, zanalyzuje stav poskytovaných služieb v obci, prítomnosť znevýhodnených skupín a na základe toho stanoví ciele a priority, následne úlohy a opatrenia, s cieľom rozvoja sociálnych služieb na území obce, ktoré sa budú realizovať v nasledujúcich obdobiach. KPSS na roky 2024-2030 zohľadní nové národné priority sociálneho rozvoja z roku 2021.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby zahŕňajú rôzne činnosti, ktoré sú cielené na pomoc ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí si sami nevedia zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov za účelom, aby boli schopní viesť samostatný život a zachovali si určitý životný štandard. Sociálne služby sa zároveň usilujú o zníženie sociálnych problémov v spoločnosti ako dôsledku nerovností v príjmoch a postavení. Za najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, ktoré využívajú sociálne služby sa radia najmä staršie osoby, rodiny s deťmi, osoby s telesným postihnutím, ako aj osoby, ktoré sa ocitli z rôznych príčin na okraji spoločnosti.

Vývoj a spôsoby poskytovania a financovania sociálnych služieb závisia od demografického, ekonomického a sociálneho vývoja daného územia, ako aj od najnovších trendov v sociálnej oblasti.

Sociálna služba je definovaná ako odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Nepriaznivá sociálna situácia podľa zákona o sociálnych službách je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy:

- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností,
- pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ak ide o dieťa do siedmich rokov veku,
- pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- z dôvodu, že nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb,
- z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „dôchodkový vek“),
- pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo ak sa stala obeťou správania sa iných fyzických osôb, alebo
- pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- z dôvodu straty bývania alebo ohrozenia stratou bývania.

Zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby na účely tohto zákona je zabezpečenie ubytovania, stravy, nevyhnutného ošatenia, obuvi a nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Krízová sociálna situácia podľa tohto zákona je ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby a rodiny, ktoré vyžaduje bezodkladné riešenie sociálnou službou.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

1.1 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím **zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o**

živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnych služieb tzv. štandardy kvality.

Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do 5 skupín:

1) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

- terénna sociálna služba krízovej intervencie
- nízkoprahové denné centrum,
- integračné centrum,
- komunitné centrum,
- nocľaháreň,
- útulok,
- domov na polceste,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,
- zariadenie núdzového bývania.

2) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- zariadenie dočasnej starostlivosti o deti,
- služba na podporu zosúlaďovania rodinného a pracovného života,
- zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
- služba včasnej intervencie.

3) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:

- zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie,

denný stacionár),

- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnícka služba,
- sprostredkovanie tlmočníckej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok,
- posudková činnosť,
- zdravotná posudková činnosť,
- sociálna posudková činnosť,
- posudok o odkázanosti na sociálnu službu.

4) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

5) podporné služby, ktorými sú:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri výbere opatrovníckych práv a povinností,
- denné centrum,
- podpora samostatného bývania,
- jedáleň,
- práčovňa,
- stredisko osobnej hygieny.

Druhy sociálnych služieb možno účelne a vhodne spájať a je ich možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

Obec je povinná poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:

a) sociálnu službu v zariadení, ktorým je

1. nízkoprahové denné centrum,
2. zariadenie pre seniorov,
3. zariadenie opatrovateľskej služby,
4. denný stacionár,

b) terénnu sociálnu službu krízovej intervencie,
c) nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu,
d) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
e) opatrovateľskú službu,
f) prepravnú službu.

Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami. Obec má podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len podľa zákona) podľa § 80 povinnosť vypracovať a schváliť **komunitný plán sociálnych služieb** na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie a do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

Obcou/mestom vypracovaný a schválený komunitný plán je nielen zákonom stanovená povinnosť, ale pomôže obci spoznať jej sociálnu situáciu, a tým lepšie zaviesť

adekvátne sociálne služby. Je to záväzný dokument, nie však nemenný. Jeho cieľom je:

- posilňovať sociálnu súdržnosť, spolupatričnosť všetkých obyvateľov obce a zapájanie čo najširšieho spektra občanov do verejného života,
- plánovať sociálne smerovanie a uplatňovať sociálne služby tak, aby plnilo potreby všetkých sociálnych skupín v ich prirodzenom sociálnom prostredí,
- skvalitňovať už existujúce sociálne služby,
- predchádzať sociálnej izolácii či diskriminácii jednotlivcov, určitých sociálnych skupín,
- opätovne začleňovať do komunity tých, ktorí z nej boli vylúčení alebo sú sociálne ohrození (alebo predstavujú pre obyvateľov hrozbu, vyvolávajú strach, neistotu).

Zákon o sociálnych službách stanovuje pôsobnosť obce a stanovuje jej nasledujúce **kompetencie a úlohy vo vzťahu ku komunitnému plánu**:

OBEC:

a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
c) je správnym orgánom v konaniach o:
    1) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, v odkázanosti na opatrovateľskú službu,
    2) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
    3) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
    4) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
    1) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
    2) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,

3) opatrovateľskej služby,
4) prepravnej služby,
5) odľahčovacej služby,
6) pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
7) terénnej sociálnej služby krízovej intervencie.

f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa §12,
h) uzatvára zmluvu:
1) o poskytovaní sociálnej služby,
2) o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
j) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
k) iné činnosti - bod k) až v) podľa **§ 80.**

Na úrovni obce Maňa je problematika sociálnych služieb legislatívne upravená formou všeobecne záväzného nariadenia. Konkrétne sa jedná o tieto VZN:

- Smernica obce Maňa č. 3/2023 o podmienkach poskytovania príspevku na stravovanie pre dôchodcov Obce Maňa,
- VZN č. 5/2022 o určení výšky príspevku na čiastočnú úhradu nákladov, výšky príspevku na režijné náklady a podmienky úhrady v školskej jedálni v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Maňa,
- Vnútorná smernica - príspevok pri narodení dieťaťa,
- VZN obce Maňa č. 4/2013 o určení výšky dotácie na financovanie záujmového vzdelávania v CVČ pôsobiacich mimo územia obce Maňa,
- VZN č. 1/2013 o nakladaní s nájomnými bytmi,
- VZN o sociálnych službách.

Sociálna oblasť je však čiastočne začlenená aj do ďalších VZN obce, ktoré sa týkajú

napríklad vyberaní daní, poplatkov za komunálne odpady, a pod.

1.2 Strategické podklady k spracovaniu komunitného plánu

Pri spracovaní komunitného plánu je nutné rešpektovať a zohľadňovať viaceré stratégie a priority, ktoré sú definované v lokálnych, regionálnych, národných a európskych strategických dokumentoch. Konkrétne sa jedná o nasledujúce dokumenty:

a) miestne dokumenty

- Program rozvoja obce,
- Všeobecne záväzné nariadenia obce,

b) regionálne dokumenty

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030,
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v regióne NSK na roky 2018 - 2023

c) národné dokumenty

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030,
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030,
- Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky voči mládeži v Slovenskej republike.

MPSVR SR v marci 2021 schválilo **Národné priority rozvoja sociálnych služieb** ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom s cieľom cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v SR, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.

Dokument definuje nasledujúce národné priority:

1. ***Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,***

2. ***Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,***
3. ***Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,***
4. ***Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.***

2 ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Analýza súčasnej situácie obce vo vzťahu k sociálnej a demografickej oblasti

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Obec Maňa sa v rámci spracovania rozvojových a strategických dokumentov snaží práve o dosiahnutie tohto cieľa.

Obec Maňa leží na Podunajskej pahorkatine, v severnej časti okresu Nové Zámky. Obec Maňa sa vnútorne člení na dve miestne časti: Veľká Maňa a Malá Maňa. Centrum obce leží na súradnici 48°09′00″ severnej zemepisnej šírky (N) a 18°17′00″ východnej zemepisnej dĺžky (E). Stred obce leží v nadmorskej výške 133 m.n.m. Celková rozloha obce je 21,59 km^2. Územie obce susedí na východe s obcou Trávnica a na juhu s obcami Vlkas, Hul a Úľany nad Žitavou. Na západe hraničí s obcami Kmeťovo, Mojzesovo a Černík, na severozápade susedí s obcou Žitavce.

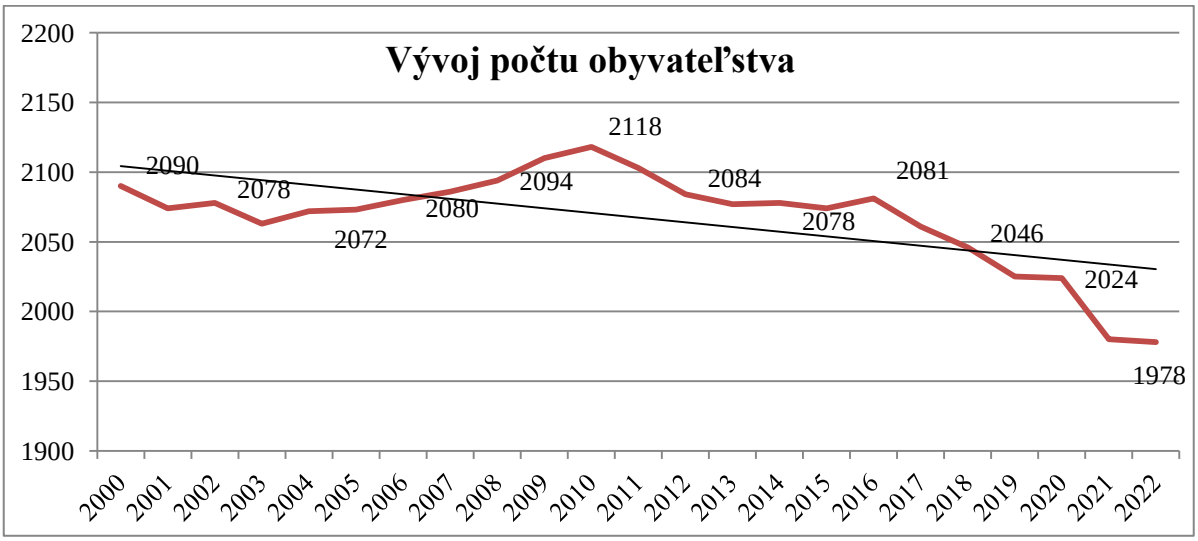
V rámci územného členenia Slovenskej republiky sa obec Maňa zaraďuje do Nitrianskeho samosprávneho kraja, do okresu Nové Zámky.

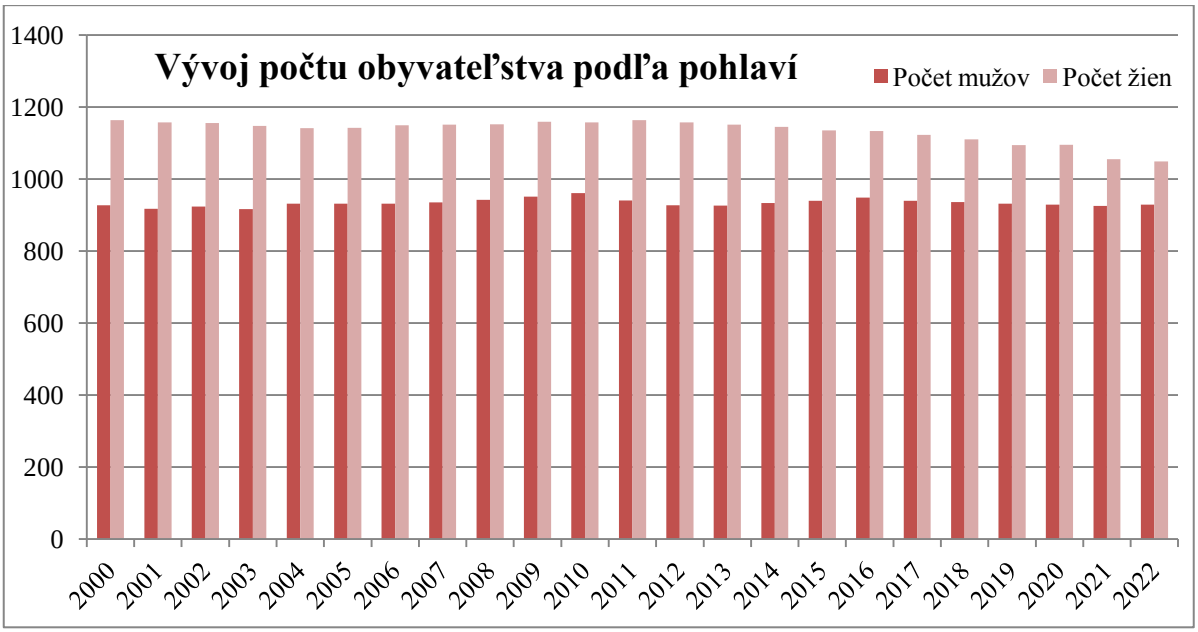
2.1.1 Demografia obce

Súčasná obec Maňa vznikla zlúčením dvoch obcí - Veľká Maňa a Malá Maňa v roku 1962. Územie obce prešlo bohatým historickým vývojom. Osídlené bolo už v neolite (mladšia doba kamenná), čoho dôkazom je sídlisko želiezovskej kultúry. Obec Maňa sa prvýkrát spomína v listinách z Nitrianskej kapituly z r. 1237 pod názvom „Terra Magna“, kedy predáva Nitrianska kapitula majetky dnešnej obce Tomášovi z rodu Iwancha (neskôr Ivanka). Počas stredoveku bolo územie poznamenávané vojenskými vpádmi, ktoré boli najničivejšie v čase tureckých vojen počas 16. a 17. stor

Aktuálny vývoj v demografickej oblasti je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených alebo mechanických. V rozmedzí rokov 2000 - 2022 počet obyvateľov obce Maňa mierne klesal - z počtu 2090 obyvateľov v roku 2000 na 1978 obyvateľov v roku 2022.

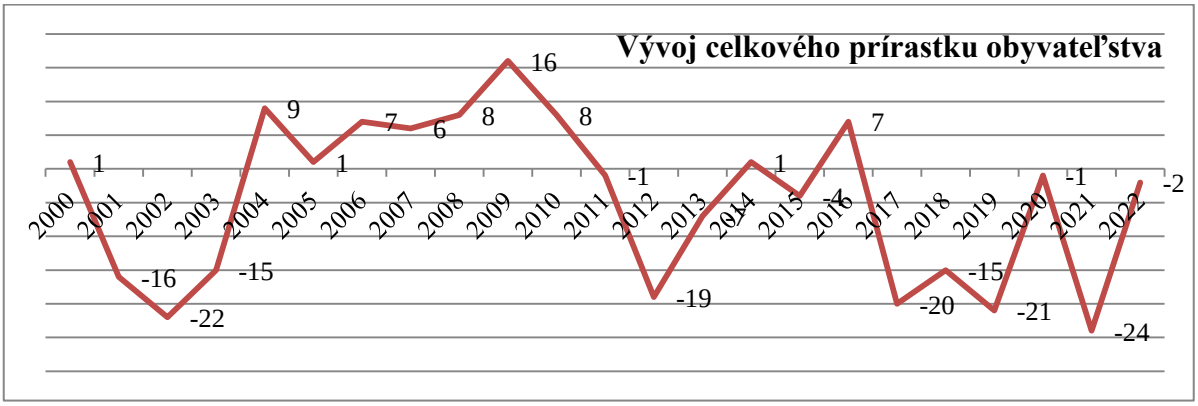
Z pohľadu zastúpení jednotlivých pohlaví v obci Maňa v celom sledovanom období dominujú ženy. Najvýraznejší rozdiel v porovnaní mužov a žien je dokumentovaný v roku 2001, kedy počet mužov bol o 240 nižší ako počet žien. Naopak, najnižší rozdiel medzi pohlaviami obec zaznamenala v roku 2022, kedy v obci žilo 929 mužov a 1049 žien.

	2000	2003	2006	2009	2012	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet narodených	24	13	15	23	12	19	21	14	19	20	20	21
Počet zomretých	30	30	24	23	26	22	28	29	26	30	35	27
Počet prisťahovaných	37	20	47	27	17	31	27	35	25	28	29	36
Počet vysťahovaných	30	18	31	11	22	21	40	35	39	19	37	32

Na základe vybraných ukazovateľov a vývoja demografickej situácii v obci možno konštatovať, že v obci je dokumentovaná mierne klesajúca úroveň celkového počtu obyvateľstva, ktorá je jednak dôsledkom negatívneho prirodzeného prírastku v obci, kedy sa rodí menej detí v porovnaní s celkovým počtom úmrtí, jednak dôsledkom negatívneho migračného salda, kedy počty prisťahovaných obyvateľov do obce sú nižšie ako počty vysťahovaných z obce. Celkový prírastok je v celom sledovanom období rokov 2000-2022 negatívny, dosahujúci hodnotu -88.

Štruktúra obyvateľstva

- Podľa posledného sčítania z roku 2021 v obci Maňa výrazne dominuje slovenská národnosť, 95,66%, teda môžeme hovoriť o homogenite obce v rámci národnostného zloženia. K českej národnosti sa prihlásili 5 obyvatelia, k maďarskej národnosti 9 obyvateľov, k rómskej národnosti 8 obyvateľov, k poľskej národnosti 3 občania. 11 občania sa prihlásili k ostatným národnostiam. Pri 51 obyvateľoch národnosť zistená nebola.
- Z hľadiska náboženského vyznania obec Maňa sa prevažne hlási k rímskokatolíckej cirkvi - 82,04% obyvateľov. Z ostatných náboženstiev sa obyvatelia hlásia k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, gréckokatolíckej cirkvi, reformovanej kresťanskej cirkvi, pravoslávnej cirkvi a iným vyznaniam. Bez vyznania je v obci 188 občanov/9,38% obyvateľov. Vierovyznanie sa nepodarilo zistiť u takmer 3% populácie obce.
- V kontexte úrovne vzdelanosti populácie obce, štatistiky z roku 2021 poukazujú na fakt, že najviac populácie v obci má dosiahnuté úplné stredné vzdelanie s maturitou -

24,95% a stredné odborné vzdelanie učňovské (bez maturity) - 24,85% obyvateľov. Ďalšou najviac zastúpenou kategóriou v poradí sú obyvatelia s dosiahnutým základným vzdelaním - 18,86%. Vysokoškolské vzdelanie, či už I., II. alebo III. stupňa dosiahlo 12,13% obyvateľstva. Bez školského vzdelania je v skupine 15+ ročných 48 občanov.

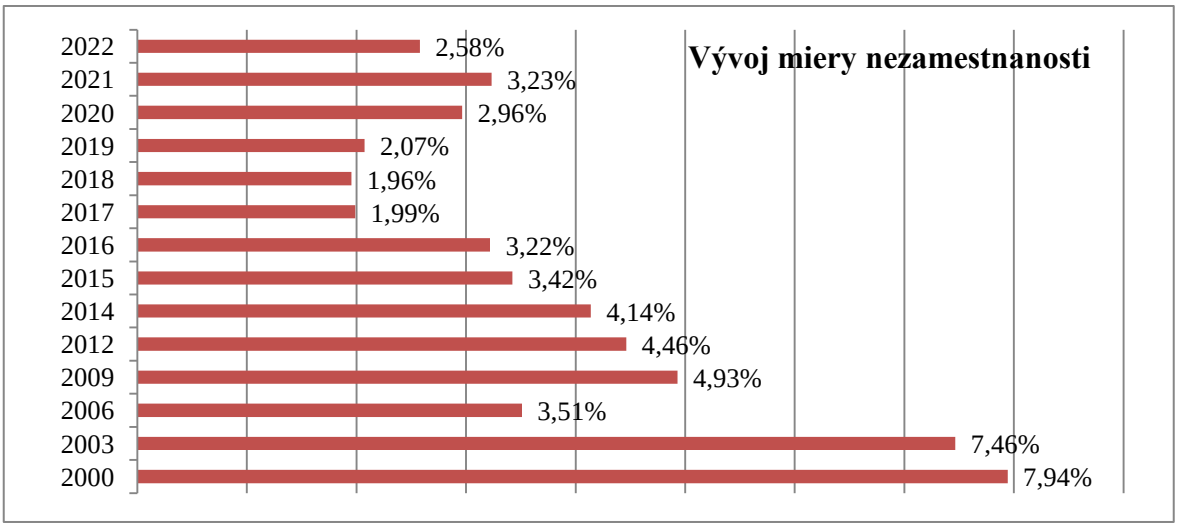
– Veková štruktúra obyvateľstva poukazuje na postupné starnutie obyvateľstva, čo dokumentuje najmä zvyšujúci sa podiel osôb v rámci poproduktívneho veku, ako aj nárast indexu starnutia populácie a zvyšovanie sa priemerného veku obyvateľov obce. Priemerný vek v obci Maňa od roku 1996 narástol o viac ako 5 rokov. Priemerný vek v rámci SR bol v roku 2022 41,62 roka, pričom však vyšší priemerný vek zaznamenali mestá. Na vidieku bol priemerný vek nižší. V roku 2022 bol index starnutia v rámci celej SR 110,95%, pričom index starnutia v obci Maňa bol 122,54%. V kontexte zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce je potrebné sústrediť sa viac na podporu mladých rodín a ich zotrvanie v obci, čím by sa udržala, príp. zlepšila veková skladba obyvateľstva v rámci budúcich období.

Podiel osôb (%)	**1996**	**2000**	**2005**	**2010**	**2015**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
v predproduktívnom veku	20,78	18,52	15,29	14,64	13,98	14,42	14,32	14,18	14,24	14,36
v produktívnom veku	63,01	65,45	68,55	70,54	70,88	69,75	68,94	69,12	68,28	68,05
v poproduktívnom veku	16,21	16,03	16,16	14,83	15,14	15,84	16,74	16,7	17,47	17,59

Priemerný vek obyvateľstva										
	1996	**2000**	**2005**	**2010**	**2015**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Maňa	37,34	37,51	38,88	39,28	40,81	41,35	41,7	41,93	42,36	42,48
SR	48,7	44,2	39,54	38,23	42,41	46,59	47,95	49,2	41,39	41,62
Index starnutia										
Maňa	77,98	86,56	105,68	101,29	108,28	109,83	116,9	117,77	122,7	122,54
SR	51,22	59,78	70,74	81,01	94,22	101,9	104,8	107,34	108,27	110,95

2.1.2 Nezamestnanosť

Z pohľadu celkovej nezamestnanosti v obci možno pozorovať, že nezamestnanosť sa v obci postupne znižovala, pričom výraznejšie sa znížila najmä v posledných rokoch v porovnaní s predchádzajúcim sledovaným obdobím. Najnižšiu mieru nezamestnanosti obec zaznamenala v roku 2018, kedy bolo bez práce 40 občanov.

2.2 Analýza poskytovaných sociálnych služieb v obci

2.2.1 Školstvo

V obci Maňa sa nachádza základná škola s materskou školou, ktorej zriaďovateľom je obec Maňa. Jedná sa o plnoorganizovanú základnú školu s právnou subjektivitou. Ako štátna škola kvalifikovane plní úlohy na úseku predprimárneho vzdelávania, primárneho a nižšieho stredného vzdelávania a školského stravovania. Škola má spoločný školský obvod s obcou Vlkas. Do školy dochádzajú v malom počte aj žiaci z Hulu a z Kmeťova. Má 9. tried, jedno oddelenie ŠKD. Budova školy je dvojposchodová, v prevádzke je od roku 1961. Nachádza sa v peknom prostredí v centre obce, areál školy je rozsiahly. Tvorí ho veľký priestranný školský dvor s novopostaveným altánkom a viacúčelovým ihriskom, relaxačná zóna s pieskoviskom, hojdačkami a preliezkami.

Základná škola a materská škola sú umiestnené v oddelených areáloch. Budova MŠ je vzdialená od budovy ZŠ približne 800 m, budova ŠJ je vzdialená od budovy ZŠ 200 m. V škole sú zriadené všetky ročníky základnej školy. V každom ročníku je jedna trieda. Počet

tried je deväť. Počet žiakov školy má klesajúcu tendenciu. Pohybuje sa v rozmedzí 160 – 190 žiakov. Priemerný počet žiakov v triede je 18 - 19 žiakov. Skladba žiakov v triedach je z pohľadu sociálneho i intelektuálneho rozmanitá. Väčšina žiakov dosahuje priemerný prospech. Žiaci sa aktívne zapájajú do krúžkovej a mimoškolskej činnosti. Medzi žiakmi školy sú aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, začlenení v bežných triedach, žiaci so špecifickými poruchami učenia a žiaci pochádzajúci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Ich prácu sleduje triedny učiteľ a výchovný poradca.

2.2.2 Zdravotníctvo

V obci Maňa, vzhľadom na veľkosť obce, ponuka zdravotníckych služieb je obmedzená. V rámci zdravotného strediska má ordináciu všeobecný lekár, ktorý ordinuje 2x týždenne a stomatológ. Priamo v obci sa nachádza aj lekáreň. Ostatné služby v oblasti zdravotníctva, nemocnicu a tiež aj sociálne služby využívajú občania mimo územia obce, v okolitých mestách. Na území obce sa nachádza Zariadenie sociálnych služieb Kamilka umiestnené v neskorobarokovom kaštieli s parkom z pol. 18. stor. Právna forma zariadenia je rozpočtová organizácia, ktorá je pod správou samosprávneho kraja.

2.2.3 Služby v obci

V rámci verejnej vybavenosti obce nie je pre obyvateľov k dispozícii dostatok zariadení a priestorov na aktívne trávenie voľného času, čo je dané najmä veľkosťou obce. Pre prehľadnosť sú rozdelené podľa konkrétnych oblastí:

a) **KULTÚRA**

- kultúrne domy - Dom kultúry Maňa a Spoločenský dom Malá Maňa,
- knižnica Vševlada Jozefa Gajdoša,
- priestory základnej školy využívané pre klubovú, záujmovú a krúžkovú činnosť,
- amfiteáter lokalizovaný v miestnom parku,
- Národopisná expozícia v Základnej škole,
- cirkevné kultúrne zariadenia - Rímskokatolícky kostol Panny Márie Lurdskej v Malej Mani, rímskokatolícky kostol Sedembolestnej Panny Márie vo Veľkej Mani a kostol reformovanej kresťanskej cirkvi v Malej Mani. Vo Viniciach v lokalite Stará hora sa nachádza kaplnka sv. Urbana.

V obci sú aktívne viaceré spolky a záujmové združenia:

- Miestny odbor Matice slovenskej Maňa,
- Folklórna skupina DOLINA Maňa,
- Detský folklórny súbor DOLINKA Maňa,
- Máňanská muzička,
- Detský divadelný krúžok pri ZŠ a MŠ Maňa,
- Miestny spolok Slovenského Červeného kríža,
- Základná organizácia Slovenského zväzu záhradkárov v Mani,
- Vinohradnícky spolok Stará hora – Maňa,
- Jednota SD Nové Zámky Členská základňa Maňa,
- Obecný futbalový klub – Maňa,
- Základná organizácia Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami a Slovenský zväz telesne postihnutých v Mani,
- Cykloklub Tatra-Bike Maňa,
- Stolnotenisový klub Maňa,
- Podunajská pobočka Slovenskej ornitologickej spoločnosti,
- Traktormánia team o.z.

b) **ŠPORT** - V obci Maňa majú obyvatelia k dispozícii športový areál s futbalovým ihriskom a športovými kabínami. Športové zariadenia dopĺňajú viacúčelové ihrisko - tenisový kurt, telocvičňa základnej školy a 2 posilňovne.

Z pohľadu ďalšej verejnej vybavenosti sa v obci nachádza viacero súkromných prevádzok a služieb – predajňa potravín, záhradkárskych potrieb a kvetov. Sieť zariadení dopĺňajú Gastro služby (Helena Hajnalová) s kapacitou 100 miest, Espresso Mária 50 miest, Pizzeria s kapacitou 30 miest a predaj rýchleho občerstvenia a zmrzliny (Alexander Benický) bez vnútorných priestorov, s vonkajšou terasou s kapacitou 20 miest. V obci sú tiež k dispozícii služby kaderníctva, kozmetického zariadenia, vodoinštalatérske a plynárenské služby, tesárske a stolárske služby. Ostatné služby využívajú obyvatelia v okolitých obciach, mestách a krajskom meste, keďže priamo v obci poskytované nie sú.

2.2.4 Znevýhodnené skupiny

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale predovšetkým skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa skupín dotýkajú. Znevýhodnené skupiny sú definované spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, teda od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Úbytok populácie, jej starnutie a migrácia spôsobujú konštantný pokles celkového počtu obyvateľov komunity, čo sa odráža na problémovom rozvoji oblasti sociálnych služieb. Keďže starnutie obyvateľstva nie je možné zastaviť, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť práve tejto oblasti a plánovať sociálne služby v kontexte tohto indikátora.

Obec Maňa definovala na svojom území tieto sociálne znevýhodnené skupiny:

a) starší občania - seniori,
b) nezamestnaní a zamestnaní s nízkym vzdelaním, odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi,
c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia,
d) ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami,
e) neprispôsobiví občania a iní obyvatelia ohrození chudobou a sociálnym vylúčením.

Pre znevýhodnené skupiny a sociálne odkázaných občanov je dôležité, či je služba poskytovaná bezplatne, alebo je potrebné za službu platiť. Za väčšinu služieb je nutné platiť, avšak časť nákladov berie na seba obec. Obec Maňa v rámci existujúcich kompetencií v oblasti sociálnej politiky zabezpečuje viaceré úlohy:

- ✓ základné sociálne poradenstvo,
- ✓ posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu,
- ✓ príspevok pri narodení dieťaťa,
- ✓ dotácia na stravu seniorom a ŤZP osobám,
- ✓ donáška obedov seniorom a ŤZP osobám,
- ✓ podpora spolkovej činnosti na území obce,
- ✓ opatrenia aktívnej politiky na trhu práce,
- ✓ menšie obecné služby.

Starší občania

Starší občania sú pre potreby komunitného plánu dôležitou skupinou, ktorá si z demografického hľadiska vyžaduje najväčšiu pozornosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby. Sociálne služby sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity. Pre túto skupinu sú typické tieto prejavy:

- predlžovanie individuálneho, ako aj priemerného veku,
- nárast chorobnosti a závislosti na sociálnej pomoci,
- zvýšené riziko straty partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny,
- pretrvávajúci potenciál jednotlivcov pre vlastný prospech, ako aj pre prospech komunity.

V rámci tejto skupiny obyvateľov je v obci Maňa pozorovateľná stúpajúca tendencia osôb v tejto skupine v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity. Avšak dochádza aj k poklesu osôb v skupine predproduktívneho veku.

Obec Maňa zabezpečuje v rámci tejto skupiny obyvateľov **príspevky na stravovanie** pre dôchodcov. Poskytovanie príspevku je dobrovoľná, nenároková sociálna pomoc obce poberateľom dôchodkovej dávky. Príspevok sa poskytuje z objemu finančných prostriedkov z rozpočtu obce schválených na tento účel na príslušný kalendárny rok. Príspevok na stravovanie pre dôchodcov je časť platby za obed, vyplácaná priamo stravovaciemu zariadeniu, s ktorým má poskytovateľ uzavretú zmluvu o poskytovaní stravy dôchodcom. Príspevok na stravovanie sa poskytuje občanovi s trvalým pobytom na území obce, ktorý preukázateľne žije na území obce, a ktorý je poberateľom starobného alebo invalidného dôchodku, za účelom zníženia nákladov spojených so zabezpečením teplého jedla – obeda.

Dôchodca bude stravu odoberať osobne na požiadanie do prinesených obedárov v čase od 11:30 h. do 12:30 h., alebo môže aj prostredníctvom **donášky stravy do domácnosti**., ktorú poskytuje obec.

Obec sa snaží o aktívnu podporu tejto skupiny aj prostredníctvom realizácie zájazdov a výletov pre seniorov, podporou psychohygieny seniorov a zvyšovaním pocitu užitočnosti posilňovaním dobrovoľníckej činnosti, napr. pri výsadbe na verejných priestranstvách.

Priamo na území obce sa nenachádzajú zariadenia poskytujúcu celodennú starostlivosť o seniorov. Zariadenia sa však nachádzajú v okolí obce Maňa:

- Zariadenie pre seniorov, Vinodol,
- Dom seniorov Dolný Ohaj,
- Domov Jesienka, Šurany,
- CLARITAS n.o., Dvory nad Žitavou.

Na území obce sa nachádza „*KAMILKA*“, *Zariadenie sociálnych služieb Maňa,* v zriaďovateľskej pôsobnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktoré bolo založené v roku 1975. Je situované v centre obce Maňa na brehu rieky Žitava v okrese Nové Zámky. Jedná sa o koedukované zariadenie, ktoré poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov v domove sociálnych služieb, špecializovanom zariadení a v zariadení podporovaného bývania.

Domov sociálnych služieb a ***špecializované zariadenie*** sídlia v jednoposchodovej budove neskorobarokového kaštieľa postaveného v druhej polovici 18. storočia. ***Zariadenie podporovaného bývania*** je umiestnené v tzv. „Domčeku“, ktorý sa nachádza v areáli zariadenia sociálnych služieb. Táto účelová budova bola uvedená do prevádzky v roku 2007. Od 1. júla 2017 zariadenie poskytuje ***Službu včasnej intervencie***. Je určená deťom do siedmich rokov veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia, a tiež jeho rodine. Poskytuje sa formou špecializovaného sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie ambulantnou formou v priestoroch ZSS a terénnou formou v prirodzenom sociálnom prostredí. Zároveň vykonáva stimuláciu komplexného vývinu dieťaťa, preventívnu aktivitu a komunitnú rehabilitáciu.

Nezamestnaní občania a zamestnaní s nízkym vzdelaním, odkázaní na pomoc v hmotnej núdzi

Občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie viac ako 12 mesiacov je chápaný ako znevýhodnená osoba na trhu práce, čo je predovšetkým spôsobené hrozbou poklesu pracovných návykov u tejto osoby. Obec Maňa v spolupráci s Ústredím práce,

sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, zamestnáva nezamestnaných občanov, čím podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa, alebo ktoré prišli o prácu kvôli nedostatočnému vzdelaniu.

V minulom období zamestnávala a zamestnáva nezamestnané osoby v spolupráci s ÚPSVaR v rámci absolventskej praxe, dobrovoľníckej služby či aktivačných prác, s cieľom integrácie nezamestnaných občanov, príp. znevýhodnených skupín na trhu práce, prostredníctvom udržiavania pracovných návykov u týchto občanov. Najmä dlhodobo nezamestnaní občania, navyknutí na pravidelný príjem sociálnych dávok, upadajú častokrát do pasivity a rezignácie. Tieto dávky v mnohým prípadoch vplývajú na občanov skôr demotivačne, keďže poberatelia týchto dávok sa nesnažia zmeniť svoju sociálnu a životnú situáciu. Práce realizované takto zamestnanými občanmi majú pozitívny dopad aj na samotnú obec. Jedná sa primárne o tieto prínosy:

- zlepšenie ekonomických podmienok, sociálnych i kultúrnych podmienok v obci,
- tvorbu, ochranu, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov obce Maňa,
- podpora vzdelávania a získavania skúseností v obci,
- rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt,
- rozvoj a podpora komunitnej činnosti v obci.

Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

Jedná sa o cieľovú skupinu, kde príjemcami sociálnych služieb sú predovšetkým:

- jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nestaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie.
- deti žijúce v nevyhovujúcom rodinnom prostredí (zanedbávané deti a mládež zo strany rodičov – nedostatočná úroveň záujmu a starostlivosti o výchovu, zabezpečovanie základných životných potrieb a pod.), deti zo sociálne slabších rodín, deti ohrozené syndrómom CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti), deti a mládež s poruchami správania a s tendenciami k asociálnemu správaniu, deti s

problémom záškoláctva, „mladí dospelí “ po ukončení ústavnej starostlivosti.

Zistenie presnej početnosti cieľovej skupiny nie je možné, nakoľko sa štatisticky nesleduje.

V komplexe skupiny detí a mládeže je potrebné zdôrazniť možnosti voľnočasových aktivít a vybudovanú sociálnu infraštruktúru v obci práve pre túto skupinu. Základná škola s materskou školou pravidelne organizuje mnoho aktivít v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti. Jedná sa najmä o tieto aktivity - divadielka, mikulášske posedenia, rôzne druhy súťaží, karneval, výlety do okolia, tvorivé dielne, rôzne športové aktivity. V obci sú dostupné futbalové a multifunkčné ihrisko, knižnica, amfiteáter, ktoré umožňujú aktívne trávenie voľného času pre túto skupinu osôb. .

Mladí ľudia patria vo všeobecnosti medzi rizikové sociálne skupiny, pričom ich postavenie je podmienené najmä nedostatkom praktických skúseností, chýbajúcimi zručnosťami, ohrozením nezamestnanosti a horšou finančnou situáciou. Pre túto skupinu osôb sú charakteristické najmä predlžujúce sa obdobie prechodu zo školského systému na trh práce, ktoré je spojené s absenciou príjmov a sociálnych dávok, riziko sociálnej izolácie, marginalizácie a chudoby mladých ľudí s nízkym vzdelaním, závislosťou od rodiny a vyššou mierou nezamestnanosti v porovnaní s inými skupinami na trhu práce.

Pre mladé rodiny je charakteristický nízky príjem domácnosti, keďže sa jedná o mladých ľudí s horšími šancami a príležitosťami na trhu práce, príp. o rodiny, kde je jedna osoba na materskej/rodičovskej dovolenke, alebo na úrade práce. Táto skupina nedisponuje dostatkom finančných prostriedkov na kúpu bytu, príp. splácanie úveru, preto sú tieto domácnosti odkázané na podporu verejného sektora.

Obec Maňa si uvedomuje znevýhodnené postavenie týchto skupín a snaží sa priebežne o riešenie ich nepriaznivej situácie. Pri narodení dieťaťa obec poskytuje príspevok vo výške 100Eur. **Poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa** je upravené vnútornou smernicou obce.

V budúcom období sa bude obec zameriavať na vytváranie a udržiavanie sociálnej infraštruktúry osobitne potrebnej pre túto skupinu osôb - materskú a základnú školy, voľnočasové aktivity, kvalitné prostredie obce.

Občania so sociálnymi a spoločenskými problémami

Keďže sa jedná o najrôznorodejšiu skupinu znevýhodnených osôb, jej potreby, prístupy k nej, ako aj formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto skupine vyžadujú individuálne riešenia. Do skupiny občanov so sociálnymi a spoločenskými problémami obec Maňa zaraďuje týchto občanov:

- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby,
- občania spoločensky neprispôsobiví,
- občania so zdravotným postihnutím,
- závislí občania.

Vzhľadom k rôznorodosti skupín a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórii len odhadnúť.

Obec finančnými prostriedkami z rozpočtu obce individuálne rieši takto problémových občanov, čím sa snaží primárne o ich začlenenie späť do spoločnosti.

Treba v budúcnosti zvážiť aj možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi, aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom.

Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčinnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

V rámci tejto skupiny osôb je potrebné zaistiť priebežnú terénnu sociálnu prácu, pomoc k svojpomoci podporou programov a projektov zameraných na sociálnu inklúziu alebo využívaním rôznych foriem zamestnávania tejto cieľovej skupiny.

2.2.5 Stav poskytovaných služieb v obci

Sociálna infraštruktúra je primárne určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva, pričom jej rozmiestňovanie vychádza zo štruktúry osídlenia a veľkosti obce. V rámci rozdelenia kompetencií zo strany štátu zodpovedá za sociálnu službu a terénnu sociálnu prácu obec.

Na území obce Maňa sú poskytované nasledujúce sociálne služby:

- ✓ základné sociálne poradenstvo,
- ✓ posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu,
- ✓ príspevok pri narodení dieťaťa,
- ✓ príspevok pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia (ÚPSVaR),
- ✓ príspevok pre žiakov na stravu v hmotnej núdzi (ÚPSVaR),
- ✓ príspevok pre žiakov na školské potreby (ÚPSVaR).
- ✓ podporná služba – jedáleň a donáška stravy,
- ✓ jednorázové dávky z rozpočtu obce,
- ✓ podpora spolkov a organizácií na území obce
- ✓ príspevok na tvorbu úspor pre dieťa v Centre pre deti a rodiny z rozpočtu obce,
- ✓ príspevok na dopravu za dieťaťom v Centre pre deti a rodiny z rozpočtu obce,
- ✓ Súdom ustanovený opatrovník pre deti i dospelých,
- ✓ Dôverník pre klientov v ZSS Kamilka

Obec Maňa okrem priameho poskytovania sociálnych služieb, aktívne podporuje spolkovú činnosť v obci. V nadväznosti na znevýhodnené skupiny sa podpora týka najmä organizácií a spolkov pôsobiacich na území obce.

V rámci ďalších služieb sú na území obce dostupné: ambulancia všeobecného lekára, ktorý ordinuje 2 krát týždenne, stomatologická ambulancia, kde lekárka ordinuje 5 krát týždenne, pošta, futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, knižnica, kultúrne domy, ktoré umožňujú aktívne trávenie voľného času.

2.3 Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov

Obec Maňa, vzhľadom k demografickému vývoju, v budúcich obdobiach neuvažuje s nárastom obyvateľstva v skupine predproduktívneho a produktívneho veku, skôr naopak, zvažuje pokles podielu týchto skupín na celkovom počte obyvateľstva a postupné zvyšovanie priemerného veku a starnutie populácie, čo je v súčasnosti celoslovenským trendom. V dôsledku toho sa požiadavky na sociálne služby budú zvyšovať a je potrebné zahrnúť tieto skutočnosti aj do finančného plánovania obce.

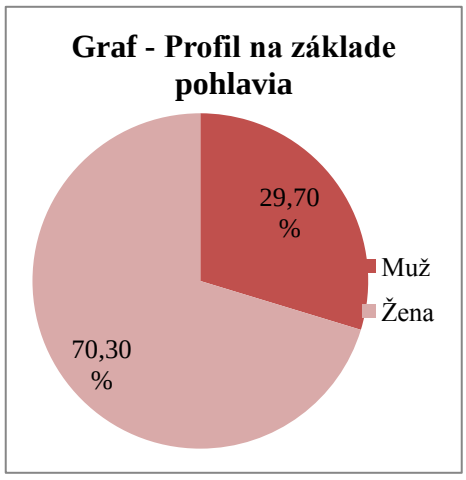
Keďže požiadavky na poskytovanie sociálnych služieb budú rásť, s ohľadom na budúce potreby obyvateľov obce by bolo vhodné orientovať sa na:

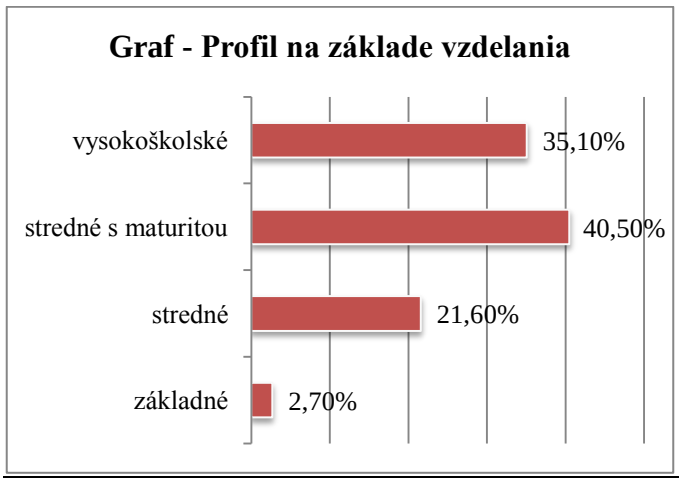
- rozširovanie foriem poskytovaných sociálnych služieb na území obce podľa konkrétnych požiadaviek obyvateľstva,
- rozširovanie možností aktívneho trávenia voľného času v obce pre všetky vekové skupiny obyvateľstva,
- rozširovanie relaxačných a oddychových zón v obci.

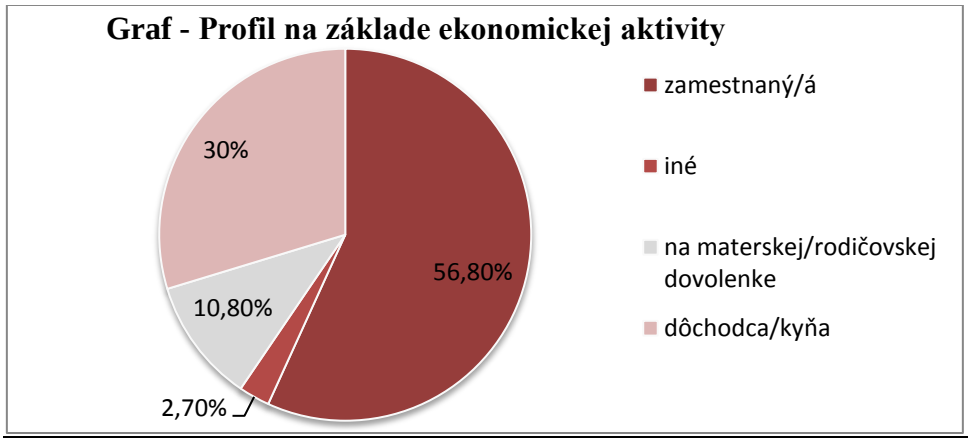
Práve orientácia na tieto kľúčové disparity pomôže posilniť sociálnu a ekonomickú stabilitu obce Maňa.

Pri spracovaní dokumentu mali občania možnosť vyjadriť svoj názor na súčasnú situáciu v sociálnej oblasti a potrebu rozvoja prostredníctvom dotazníkového prieskumu. Do prieskumu sa zapojilo 37 občanov.

Charakteristika respondenta:

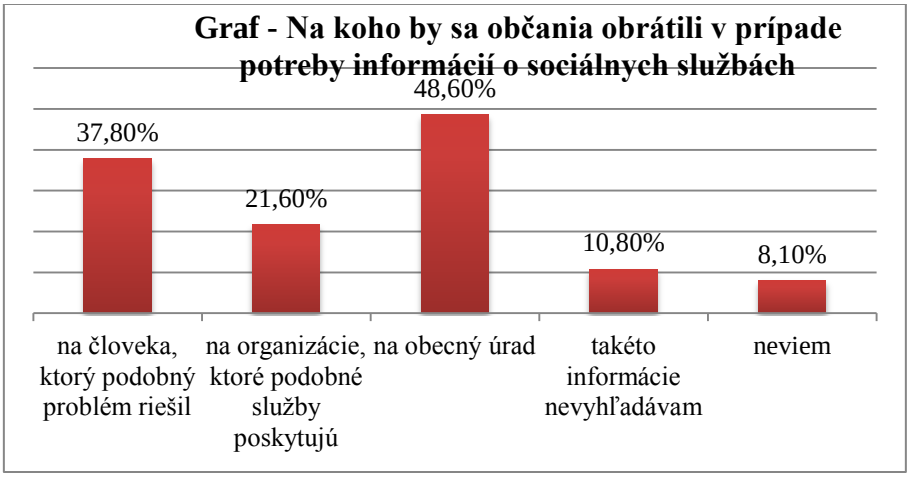

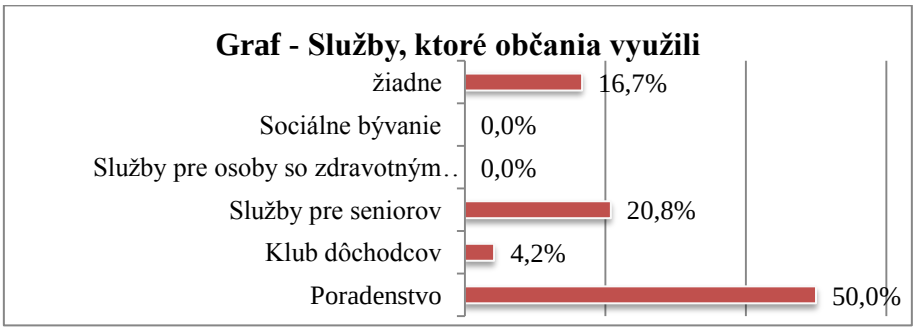

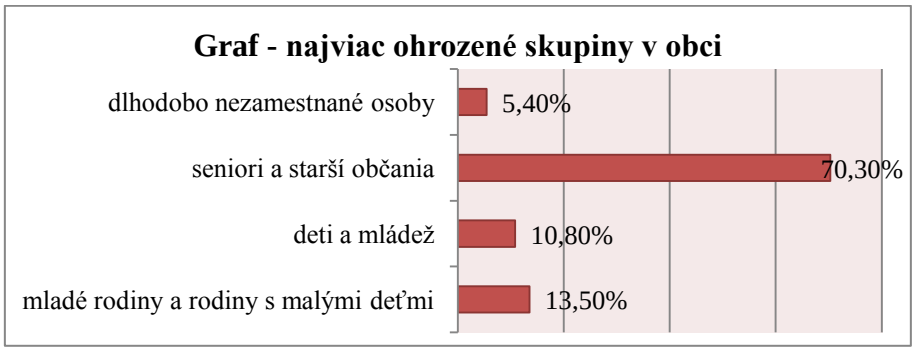

Vnímanie oblasti sociálnych služieb zo strany občanov

Hlavné zameranie obce v budúcom období - sociálne projekty
Zariadenie pre seniorov
Bývanie pre mladé rodiny
Starostlivosť o starých ľudí v našej obci
Denný stacionár
Zdravotnícke služby
Domáca opatrovateľská služba
Služby pre seniorov - dovoz stravy, návštevy lekárov
Donáška liekov pre seniorov
Sociálne poradenstvo
Prepravná služba
Sociálne služby pre deti a mládež

2.4 SWOT analýza sociálnej oblasti

SWOT analýza (Strong points, Weak points, Opportunities, Threats) kompletizuje a zoraďuje vnútorné silné a slabé stránky, vonkajšie príležitosti a ohrozenia podľa dôležitosti. SWOT analýza je východiskom pre formulovanie stratégie, ktorá vznikne ako súlad medzi vnútornými vlastnosťami a vonkajším prostredím. Ide najmä o vzájomné porovnávanie vnútorných silných a slabých stránok obce a možností a ohrození, ktoré pôsobia na ďalší rozvoj územia z vonkajšieho prostredia.

SILNÉ STRÁNKY

+ geografická poloha obce,
+ dopravná dostupnosť do obce,
+ príprava KPSS,
+ dobrý štandard bývania,
+ aktivita spolkov a záujmových združení v obci,
+ susedská a neformálna pomoc občanom,
+ vybudovaná technická infraštruktúra v obci,
+ individuálny prístup samosprávy k riešeniu problémov znevýhodnených osôb,
+ skúsenosti s poskytovaním sociálnych služieb,
+ záujem občanov o veci verejné a podpora rozvoja sociálnej oblasti,
+ aktívny prístup samosprávy k riešeniu problémov v sociálnej oblasti.

SLABÉ STRÁNKY

– starnutie obyvateľstva a stagnovanie demografického vývoja v obci, zvyšovanie indexu starnutia,
– chýbajúce možnosti zamestnania sa sociálne slabších skupín,
– nedostatočná bezbariérovosť budov a objektov na území obce,
– slabé finančné ohodnotenie opatrovateliek,
– technický stav budov vo vlastníctve obce a potreby rekonštrukcie,
– nedostatok pracovných miest v obci a bezprostrednom okolí,
– nedostatok sociálnych zariadení pre starších občanov,
nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam,
– nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby,

– slabá informovanosť o možnostiach využívania sociálnych služieb na úrovni NSK,
– nedostatok vlastných finančných prostriedkov pre rozvoj sociálnej oblasti.

PRÍLEŽITOSTI

+ využívanie podpory štrukturálnych fondov EÚ,
+ trend posilňovania terénnych sociálnych služieb a posilňovania rodiny k plneniu jej základných funkcií,
+ vzdelávanie v sociálnej oblasti,
+ zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov,
+ strednodobé a dlhodobé plánovanie obce,
+ cielenie opatrení podľa miestnych potrieb,
+ podpora a rozvoj dobrovoľníctva,
+ zapojenie obyvateľov do plánovania sociálnej oblasti,
+ podpora mladých rodín a znevýhodnených skupín,
+ podpora legislatívy v sociálnej oblasti.

OHROZENIA

– nárast sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby,
– nárast alkoholizmu a užívania drog medzi deťmi,
– nedostatočná osveta v oblasti ochrany sociálnych práv,
– časté legislatívne zmeny,
– výskyty civilizačných chorôb a epidémií,
– dôsledky zmeny klímy, ktoré prinášajú nové ohrozenia,
– zvyšovanie segregácie a chudoby,
– zhoršenie, príp. rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Ciele a priority rozvoja sociálnych služieb

3.1 Rozvoj poskytovaných sociálnych služieb

Národné priority rozvoja sociálnych služieb pre obdobie 2021 - 2030 sa orientujú na tieto základné oblasti:

1. Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
2. Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
3. Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,
4. Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý analyzuje súčasný stav a navrhuje nasledovné odporúčania a priority, ktorých realizácia prispeje k lepšiemu a efektívnejšiemu zabezpečovaniu sociálnych služieb v obci. Obec Maňa si v kontexte tohto zámeru definovala strategický cieľ v oblasti sociálnych služieb:

Cieľom obce Maňa v sociálnej oblasti
je vytvoriť na území obce podmienky pre poskytovanie kvalitných a dostupných sociálnych služieb v súlade s potrebami znevýhodnených osôb a zvýšenie celkovej životnej úrovne všetkých obyvateľov obce.

Uvedený cieľ je možné dosiahnuť len spoluprácou viacerých sektorov, subjektov a partnerov. Dôležitou otázkou však je dostupnosť finančných prostriedkov. V súčasnosti je možné financovať sociálne služby prostredníctvom príspevkov z vyššieho územného celku, prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov EÚ, z príspevkov z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, z rozpočtu obce, zo sponzorských darov.

Obec Maňa si pre nasledujúce roky určila v rámci sociálnej oblasti tieto opatrenia:

Špecifické ciele a priority rozvoja sociálnych služieb na území obce Maňa	
Cieľ 1: ***Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.*** **Cieľ 2:** ***Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*** **Cieľ 3:** ***Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.***	
Opatrenia rozvoja sociálnych služieb na území obce Maňa	
1.1	Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín.
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.2	Podpora neverejných poskytovateľov pri rozširovaní sociálnych služieb
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
1.3	Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti.
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1 a 2
2.1	Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2 a 3
2.2	Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2
3.1	Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 1,2 a 3
3.2	Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.3	Zabezpečiť poskytovanie opatrovateľskej služby
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.4	Zabezpečiť poskytovanie prepravnej služby
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.5	Zriadenie strediska osobnej hygieny
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 2 a 3
3.6	Zabezpečiť požičiavanie pomôcok
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č.2 a 3
3.7	Vytvoriť centrum voľného času
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.8	Vybudovať denný stacionár
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3
3.9	Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni
	Opatrenie smerujúce k naplneniu cieľa č. 3

Špecifický cieľ 1: ***Zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb na základe potrieb jednotlivých sociálnych skupín obyvateľstva v zmysle zákona o sociálnych službách a vytvoriť ponuku komunitne poskytovaných sociálnych služieb s dôrazom na znevýhodnené skupiny obyvateľstva.***

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

1.1 Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej a ošetrovateľskej starostlivosti pri zabezpečovaní starostlivosti u cieľových skupín

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.2 Podpora neverejných poskytovateľov pri rozširovaní sociálnych služieb

- *v súlade s NP2 "Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti."*

1.3 Podpora susedskej výpomoci, neformálnej starostlivosti a dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.*

Špecifický cieľ 2: ***Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí.***

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

2.1 Realizovať propagačné a informačné aktivity v sociálnej oblasti

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

2.2 Podporovať občianske združenia v obci a spolkovú činnosť občanov

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*

Špecifický cieľ 3: ***Zabezpečiť rast kvality sociálnych služieb poskytovaných na území obce.***

Aktivity na dosiahnutie cieľa:

3.1 Zabezpečiť kvalitné poskytovanie sociálneho poradenstva

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.2 Zlepšiť technický stav, materiálové vybavenie a bezbariérovosť obecných budov

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.3 Zabezpečiť poskytovanie opatrovateľskej služby

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.4 Zabezpečiť poskytovanie prepravnej služby

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.5 Zriadenie strediska osobnej hygieny

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.6 Zabezpečiť požičiavanie pomôcok

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.7 Vytvoriť centrum voľného času

- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.8 Vybudovať denný stacionár

- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.9 Vzdelávanie a informovanosť zamestnancov obce s dôrazom na aktuálnosť poskytovania sociálnych služieb na štátnej úrovni

- *v súlade s NP1 "Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb."*
- *v súlade s NP3 "Priblížiť ponuku sociálnych služieb bližšie k občanom, aby boli obyvatelia schopní zotrvať čo najdlhšie vo svojom prirodzenom prostredí".*
- *v súlade s NP4 "Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb".*

3.2 Časový plán realizácie koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Komunitný plán sociálnych služieb obce Maňa úzko participuje a kooperuje s Programom rozvoja obce. Čiastkovým cieľom kooperácie týchto dokumentov je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie hospodárskeho a sociálneho života v obci a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Keďže finančné možnosti obce sú ohraničené, požiadavku na rozvoj sociálnej oblasti je nutné zahrnúť do plánovaného rozpočtu na ďalšie roky a programové obdobia. Obec vzhľadom na svoju možnosť a finančné zdroje nie je schopná svojpomocne realizovať plánovaný komplexný rozvoj sociálnej oblasti na svojom území. Na jednotlivé priority rozvoja sa obec Maňa bude snažiť získať nenávratné finančné príspevky, ktoré by pomohli rýchlejšie realizovať stanovené priority. Časový horizont realizácie opatrení komunitného plánu sociálnych služieb, ako aj zodpovedné osoby, ktoré budú tieto opatrenia koordinovať stanoví Obecné zastupiteľstvo obce Maňa.

Aktivity a opatrenia stanovené a definované v komunitnom pláne budú vykonávané priebežne počas celého obdobia plánovanej realizácie KPSS v rámci poskytovania všetkých druhov sociálnych služieb. Aktivity budú realizované jednak podľa požiadaviek prijímateľov, jednak podľa finančných možností obce a podľa dostupných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratné finančné prostriedky.

3.3 Spôsob vyhodnocovania koncepcie rozvoja sociálnych služieb

Rozvoj sociálnej oblasti je možné dosiahnuť len prostredníctvom aktívnej účasti obyvateľov obce na komunitnom plánovaní. Obyvatelia obce by mali svoje potreby a požiadavky v oblasti poskytovania sociálnych služieb vyjadriť, aby bola obec schopná reflektovať na skutočné potreby občanov. Predstavitelia samosprávy a poverené osoby sa budú v nasledujúcich rokoch snažiť o priebežné monitorovanie týchto potrieb, následné posudzovanie a vytváranie finančných rezerv, ktoré umožnia realizovanie potrieb občanov v sociálnej oblasti.

Komunitný plán obce predstavuje pre sociálnu oblasť usmernenie a stratégiu, ktorou sa chce obec pre nasledujúce obdobie riadiť, pričom záväznosť tohto dokumentu je potrebné chápať v kontexte všetkých subjektov pôsobiacich na území obce - podnikateľské subjekty, odborné organizácie, štátne orgány, mimovládny sektor a pod. Dokument je základným

podkladom pre tvorbu sociálnych projektov.

Občania, príp. subjekty pôsobiace na území obce sa do komunitného plánovania môžu zapojiť prostredníctvom nasledujúcich krokov:

- písomnými návrhmi, ktoré budú odovzdané poverenému pracovníkovi zodpovednému za sociálnu oblasť na Obecnom úrade Maňa,
- ústnymi návrhmi občanov na rokovaniach OZ alebo na obecnom úrade, kde sa vyhotoví úradný záznam o predloženom návrhu, ktorý predkladateľ potvrdí svojim podpisom,
- účasťou obyvateľov na verejných zhromaždeniach obce.

Komunitný plán je možné meniť, príp. dopĺňať, ak sa zmenia priority obce, alebo obec získa mimoriadne finančné prostriedky na konkrétne potreby v obci, príp. sa vyskytnú nové návrhy a podnety na poskytovanie sociálnych služieb v Mani. Predkladať návrhy na modifikáciu dokumentu bude v právomoci poslancov. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrhy na modifikáciu strategického dokumentu. Na zasadnutiach zastupiteľstva v termíne schvaľovania rozpočtu predložia poslanci informácie o návrhoch modifikácii a zastupiteľstvo bude rokovať o ich relevantnosti. Ak doplnenie KPSS bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo obce Maňa je povinné minimálne raz ročne prerokovať Správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností aplikovať požiadavky a návrhy do Komunitného plánu obce. Na rokovanie zastupiteľstva bude predložená správa o plnení úloh Komunitného plánu sociálnych služieb, aktuálnej situácii a aktualizácii úloh obce v oblasti sociálnych služieb na budúce obdobie. Počas roka sa môže každý poslanec OZ oboznámiť s priebehom plnenia komunitného plánu v priestoroch obecného úradu.

Za implementáciu, aktualizáciu a komunikáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce sú zodpovedné volené a výkonné orgány samosprávy obce - starosta a poslanci.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je otvorený a verejne dostupný dokument, ktorý je živým dokumentom reagujúcim na vonkajšie zmeny a meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách obce, preto je nevyhnutné pravidelne kontrolovať aktuálnosť dokumentu a zapracovávať potrebné zmeny do dokumentu. Komunitný plán obce je rozvojový dokument a predstavuje základný podklad pre tvorbu sociálnych projektov. Komunitné plánovanie má v sebe potenciál pre rozvoj životného plánovania, napriek tomu, že jeho využitie je znižované bariérami, ktoré môžu nastať v priebehu celého procesu.

Obec Maňa pri stanovení potrieb, budúcich priorít a smerov rozvoja vychádzala z reálnych potrieb občanov, ktorí žijú v obci, a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami – starostom a poslancami.

Obec sa bude snažiť o naplnenie stanovených priorít, ktoré odzrkadľujú potreby rôznych skupín obyvateľstva, o zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb na území obce, o pravidelnú kontrolu, aktualizáciu a vyhodnocovanie plánu sociálnych služieb, čo povedie k znižovaniu rizík súvisiacich nedôsledným a neaktuálnym sociálnym plánovaním. Obec si uvedomuje, že sa jedná o nekončiaci proces hľadania potrieb v oblasti sociálnych služieb, ktoré sa priebežne objavujú. Obec si však určila priority, ku ktorých napĺňaniu sa prijatím komunitného plánu sociálnych služieb zaviazala. Skvalitňovanie a dopĺňanie sociálnych služieb v obci je považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej a regionálnej politiky.

Predložený komunitný plán sociálnych služieb vychádza z presvedčenia a jedinečnosti, hodnôt a dôstojnosti, ako aj práv na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v obci. Maňa chce prijatím komunitného plánu predchádzať sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín a zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých jej obyvateľov.

Komunitný plán obce Maňa na roky 2024-2030 bol schválený bez pripomienok/ s pripomienkami, uznesením Obecného zastupiteľstva obce Maňa č. XX/2023, dňa XX.12.2023.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030 – MPSVaR SR (2021)
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030
- Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších právnych predpisov
- Zákon c.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
- Zákon c. 601/2003 Z.z. o životnom minime
- Zákon c.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení,
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021
- Všeobecne záväzné nariadenia obce